

Osmanlı Islahatları — Deneme

KPSS AI Coach · 03.08.2026 · 7 soru

1. I. 1808 tarihli bu belge, padişahın yetkilerini ilk kez sınırlamıştır. II. 1839 tarihli bu belge, Tanzimat Dönemi'ni başlatmıştır. III. 1787-1791 Osmanlı-Avusturya Savaşı sonunda Zıstovi Antlaşması imzalanmıştır. Yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

2. 1808 yılında, merkezî otoriteyi ilk kez sınırlandıran ve padişahın yetkilerine ilişkin yeni bir denge arayışını yansıtan belge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sened-i İttifak
- B) Tanzimat Fermanı
- C) Islahat Fermanı
- D) Londra Konferansı
- E) Sevr Antlaşması

"Yeni düzen arayanlar, önce eski yetki dengesini tartışmaya açtı; 1808'de imzalanan bir belge, merkezdeki otoriteyi ilk kez kayıt altına alan sınırları belirledi."

3. Bu sözlere bakılarak aşağıdaki belgelerden hangisine ulaşılır?

- A) Sened-i İttifak
- B) Tanzimat Fermanı
- C) Islahat Fermanı
- D) Küçük Kaynarca Antlaşması
- E) Sultanî Hatt-ı Hümayun

"Yeni ordunun giderleri için ayrı bir hazine kurulmuş, 1839'da okunan fermanla da yeni bir dönem başlamıştır."

4. Bu sözlere bakılarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Osmanlı Devleti'nde askerî düzenlemeler ile idarî dönüşümler aynı yüzyılda birbirini izlemiştir.
- B) Yeni ordunun finansmanı için hiçbir malî önlem alınmamıştır.
- C) 1839'daki gelişme, yalnızca dış siyaset alanında sonuç doğurmuştur.
- D) 1808'de sınırlanan yetkiler, 1839'da yeniden genişletilmiştir.
- E) Yeni dönem, 1792'de imzalanan barış antlaşmasıyla başlamıştır.

5. 1808'de imzalanan, padişahın yetkilerini ilk kez sınırladığı belirtilen ve merkezî otoriteyi dengeleyen belge aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Sened-i İttifak
- B)** Tanzimat Fermanı
- C)** Islahat Fermanı
- D)** Küçük Kaynarca Antlaşması
- E)** Paris Antlaşması

6. Aşağıdakilerden hangisi XVIII. yüzyılın sonlarında III. Selim Dönemi'nde meydana gelen askerî veya diplomatik gelişmelerden biri değildir?

- A)** İrad-ı Cedit hazinesinin kurulması
- B)** Yaş Antlaşması'nın imzalanması
- C)** Zıştovi Antlaşması'nın imzalanması
- D)** Nizam-ı Cedit ordusunun oluşturulması
- E)** Sened-i İttifak'ın kabul edilmesi

7. "1839 yılında Gülhane Meydanı'nda yüksek rütbeli devlet adamları ve yabancı elçilerin huzurunda okunan tarihî bir metinle, Osmanlı Devleti'nde padişah ilk kez kanun gücünün üstünlüğünü kabul etmiştir." Sultan Abdülmecit devrinde okunan ve devletin modernleşme sürecine büyük bir ivme kazandıran bu belge aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Sened-i İttifak
- B)** Tanzimat Fermanı
- C)** Islahat Fermanı
- D)** Kanun-ı Esasî
- E)** Teşkilat-ı Esasiye

Cevap Anahtarı

1. E

2. A

3. A

4. A

5. A

6. E

7. B

Çözümler

- 1.** I doğru, çünkü 1808'de imzalanan Sened-i İttifak padişahın yetkilerini ilk kez sınırlayan belge olarak verilmiştir. II doğru, çünkü Tanzimat Fermanı 1839 yılında okunarak Tanzimat Dönemi'ni başlatmıştır. III de doğru, çünkü Zıstovi Antlaşması 1787-1791 Osmanlı-Avusturya Savaşı sonunda imzalanmıştır. En güçlü çeldirici II ve III'tür; ancak I. yargı da kaynak bilgisinde açıkça yer almaktadır.
- 2.** 1808 tarihli ve padişahın yetkilerini ilk kez sınırlayan belge Sened-i İttifak'tır. En güçlü çeldirici Tanzimat Fermanı'dır; o ise 1839'da okunarak Tanzimat Dönemi'ni başlatmıştır, yani farklı bir döneme aittir.
- 3.** Belgede 1808 yılında merkezî otoriteyi ilk kez sınırlayan düzenlemeden söz edilmektedir. Bu özellik, verilen kaynaklara göre Sened-i İttifak'a aittir. En güçlü çeldirici olan Tanzimat Fermanı ise 1839'da okunmuş ve farklı bir ıslahat sürecini başlatmıştır; bu nedenle yıl ve işlev bakımından uygun değildir.
- 4.** Doğru cevap A'dır; çünkü alıntı, Nizam-ı Cedit için malî düzenleme yapıldığını ve 1839'da Tanzimat Dönemi'nin başladığını bir arada göstermektedir. En güçlü çeldirici B'dir; ancak bu, kaynakta açıkça verilen İrad-ı Cedit hazinesi bilgisine ters düşer.
- 5.** Doğru cevap Sened-i İttifak'tır; çünkü kaynakta 1808'de imzalanan ve padişahın yetkilerini ilk kez sınırlayan belge olarak verilmiştir. En güçlü çeldirici Tanzimat Fermanı'dır; ancak o 1839'daki modernleşme sürecinin başlangıcıdır, merkezî otoriteyi ilk kez sınırlayan belge değildir.
- 6.** A, B, C ve D şıkları III. Selim Dönemi'nde (1789-1807 arası) yaşanmış olgulardır. Ancak Sened-i İttifak 1808 yılında, II. Mahmut Dönemi'nde imzalanmış olup III. Selim Dönemi gelişmesi değildir. Yüzyıl/dönem kayması nedeniyle E şıkkı yanlıştır.
- 7.** 1839'da Sultan Abdülmecit devrinde okunan ve Gülhane Hatt-ı Hümayunu olarak da bilinen bu belge Tanzimat Fermanı'dır. Islahat Fermanı ise daha sonraki (1856) bir modernleşme belgesi olduğu için yanlış çeldiricidir.